

Keskkonna ja kliimameetmete programm (LIFE)

Taotlusvoor

LIFE strateegiliste integreeritud projektide / strateegiliste loodusprojektide koostamise tehniline abi (LIFE-2021-TA-PP)

Versioon 1.0
13. juuli 2021

MUUDATUSTE AJALUGU			
Versioon	Avaldamis-kuupäev	Muudatus	Lehekülg
1.0	13. juuli 2021	▪ Algversioon (uus mitmeaastane finantsraamistik).	
		▪	
		▪	
		▪	

EUROOPA KLIIMA, TARISTU JA KESKKONNA RAKENDUSAMET (CINEA)

CINEA.D – loodusvarad, kliima, jätkusuutlik sinine majandus ja puhas energia
CINEA üksus D1– LIFE energia + LIFE kliima
CINEA üksus D2 – LIFE keskkond (loodus ja ringmajandus)

TAOTLUSVOOR

SISUKORD

0. Sissejuhatus.....	4
1. Taust	6
Mis on LIFE programm?	6
Loodus ja elurikkus	7
Ringmajandus ja elukvaliteet	7
Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine	8
Puhtale energiale üleminek	9
2. Tegevuse liik – Eesmärgid – Teemad ja prioriteedid – Tegevused, mida saab rahastada – Eeldatav mõju.....	9
Tegevuse liik.....	9
LIFE-2021-TA-PP-NAT-SNAP – Strateegiliste loodusprojektide koostamise tehniline abi	10
Eesmärgid	10
Kohaldamisala – Tegevused, mida saab rahastada	10
Eeldatav mõju	11
Toetusmäär	11
Lisatingimused	11
LIFE-2021-TA-PP-ENV-SIP – Keskkonna valdkonna strateegiliste integreeritud projektide koostamise tehniline abi	12
Eesmärgid	12
Eeldatav mõju	13
Toetusmäär	13
Lisatingimused	14
LIFE-2021-TA-PP-CLIMA-SIP – Kliima valdkonna strateegiliste integreeritud projektide koostamise tehniline abi	14
Eesmärgid	14
Eeldatav mõju	15
Toetusmäär	15
Lisatingimused	16

3. Olemasolev eelarve.....	16
4. Ajakava ja tähtajad.....	16
5. Lubatavus ja dokumendid	16
6. Abikõlblikkus.....	18
Abikõlblikud osalejad (abikõlblikud riigid).....	18
Konsortsiumi koosseis	19
Abikõlblikud tegevused.....	19
Geograafiline asukoht (sihtriigid)	20
7. Finants- ja tegevussuutlikkus ning välistamine	20
Finantssuutlikkus.....	20
Tegevussuutlikkus	21
8. Hindamise ja toetuste andmise menetlus.....	22
9. Taotluse hindamiskriteeriumid	23
10. Toetuslepingute õiguslik ja rahaline vormistamine	24
Alguskuupäev ja projekti kestus	24
Vahe-eesmärgid ja tulemused	25
Toetuse vorm, toetusmäär ja maksimaalne toetussumma	25
Eelarvekategooriad ja kulude abikõlblikkus	25
Aruandlus ja maksekord	26
Ettemaksetagatised	27
Tõendid	27
Vastutuskord tagasinõudmise korral.....	27
Projekti rakendamise sätted	28
Muud eripärad.....	28
Mittevastavus ja lepingu rikkumine	28
11. Kuidas esitada taotlust.....	28
12. Abiteave	29
13. Oluline.....	31

0. Sissejuhatus

See on taotlusvoor ELi **tegevustoetuste** kohta keskkonna- ja kliimameetmete valdkonnas **keskkonna ja kliimameetmete programmi (LIFE)** raames.

Kõnealuse ELi rahastamisprogrammi õigusraamistik on sätestatud järgmistes õigusaktides:

- määrus 2018/1046 ([ELi finantsmäärus](#))
- põhiakt (LIFE-määrus [2021/783](#)¹).

taotlusvoor käivitatakse kooskõlas 2021.–2024. aasta mitmeaastase tööprogrammiga² ja seda haldab **Euroopa kliima, taristu ja keskkonna rakendusamet (CINEA)** (edaspidi amet).

Taotlusvoor hõlmab järgmisi **teemasid**:

- **LIFE-2021-TA-PP-NAT-SNAP – strateegiliste loodusprojektide koostamise tehniline abi**
- **LIFE-2021-TA-PP-ENV-SIP – keskkonna valdkonna strateegiliste integreeritud projektide koostamise tehniline abi**
- **LIFE-2021-TA-PP-CLIMA-SIP – kliima valdkonna strateegiliste integreeritud projektide koostamise tehniline abi**

Iga taotlusvooru projektitaotlus peab käsitlema ainult ühte neist teemadest. Taotlejad, kes soovivad esitada taotluse rohkem kui ühe teema kohta, peavad esitama iga teema jaoks eraldi taotluse.

Palume lugeda hoolikalt **taotlusvooru dokumente**, eelkõige kõnealust taotlusvooru dokumenti, näidistoetuslepingut, [ELi rahastus- ja hankeportaali kasutusjuhendit](#) ja [ELi toetuste selgitustega toetuslepingut](#).

Kõnealused dokumendid annavad selgitusi ja vastuseid küsimustele, mis võivad tekkida avalduse koostamisel.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/783, 29. aprill 2021, millega luuakse keskkonna- ja kliimameetmete programm (LIFE) (ELT L72, 17.5.2021, lk 53).

² Komisjoni rakendusotsus C(2021) 4997 (lõplik), 09.07.2021, keskkonna- ja kliimameetmete programmi (LIFE) rahastamise ja tööprogrammi vastuvõtmise kohta aastateks 2021–2024.

- Taotlusvooru dokumendis on antud ülevaade järgnevast:
 - taust, eesmärgid, kohaldamisala, tegevused, mida saab rahastada, ja eeldatavad tulemused (punktid 1 ja 2)
 - ajakava ja olemasolev eelarve (punktid 3 ja 4)
 - lubatavuse ja abikõlblikkuse tingimused (sealhulgas kohustuslikud dokumendid; punktid 5 ja 6)
 - finants- ja tegevussuutlikkus ning välistamine (punkt 7)
 - hindamise ja toetuste andmise menetlus (punkt 8)
 - hindamiskriteeriumid (punkt 9)
 - toetuslepingute õiguslik ja rahaline vormistus (punkt 10)
 - kuidas esitada taotlust (punkt 11)
- Veebipõhine kasutusjuhend käsitleb järgmist:
 - taotluste registreerimise ja esitamise menetlused veebilehe „EU Funding & Tenders Portal“ (ELi rahastus- ja hankeportaal, edaspidi „portaal“) kaudu
 - taotluse koostamise soovitused
- Selgitustega toetusleping (AGA) sisaldab järgmist:
 - üksikasjalikud selgitused toetuslepingu sätete kohta, mille peate toetuse saamiseks allkirjastama (*sealhulgas abikõlblikkus, maksegraafik, osaleja kohustused jne*).

Lisaks soovitatakse teil külastada [LIFE programmi andmebaasi](#), et tutvuda eelnevalt rahastatud projektide loeteluga. Puhtale energiale ülemineku allprogrammi raames varasemalt rahastust saanud projektid (programmi „Horisont 2020“ alusel) on kättesaadavad [CORDISe veebilehel](#).

1. Taust

Mis on LIFE programm?

LIFE programm on ELi keskkonna- ja kliimameetmete programm.

See on üks peamisi edasiarendajaid Euroopa rohelises kokkuleppes³, mille eesmärk on:

- ELi muutmine õiglaseks ja jõukaks ühiskonnaks, millel on moodne, ressursitõhus ja konkurentsivõimeline majandus, kus puuduvad 2050. aastaks netoheitel ja kasvuhoonegaasid ning mille majanduskasv ei sõltu ressursikasutusest ning
- ELi looduskapitali kaitsmine, säilitamine ja parandamine ning elanike tervise ja heaolu kaitsmine keskkonna ja kliimaga seotud riskide ja mõjude eest.

LIFE Programm toetab neid prioriteete oma nelja allprogrammi kaudu täpsemalt järgmisega:

- nende ELi poliitiliste eesmärkide elluviimise edendamine ja integreerimine, mis on seotud looduslike elupaikade ja liikide vähenemise peatamise ja olukorra paranemisega kõigis sektorites
- ringmajandusele ülemineku toetamine ning ELi loodusvarade, sealhulgas õhu, pinnase ja vee kvaliteedi kaitsmine ja parandamine
- 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistiku, ELi 2050. aastaks seatud kliimaneutraalsuse eesmärgi ja uue ELi kliimamuutustega kohanemise strateegia toetamine ning
- suutlikkuse tõstmine, investeeringute soodustamine ning energiatõhususele ja väikesemahulistele taastuvenergiaallikatele keskenduva poliitika elluviimise toetamine.

³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: Euroopa roheline kokkulepe (COM (2019)640 lõplik).

LIFE programm koosneb kahest valdkonnast ja neljast allprogrammist (neid kirjeldatakse täpsemalt allpool):

Keskkond:

- allprogramm „Loodus ja elurikkus“
- allprogramm „Ringmajandus ja elukvaliteet“

Kliimameetmed:

- allprogramm „Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine“
- allprogramm „Üleminek puhtale energiale“.

Loodus ja elurikkus

Allprogrammi „Loodus ja elurikkus“ alaeesmärgid on järgmised:

- arendada, tutvustada, edendada ja stimuleerida uuenduslike tehnoloogiate, meetodite ja lähenemiste (sealhulgas looduspõhised lahendused ja ökosüsteemil põhinev lähenemine) laiendamist, et saavutada ELi looduse ja elurikkusega seotud õigusaktide ning poliitika eesmärgid ja aidata kaasa teadmistebaasi ja parimate tavade rakendamisele, sealhulgas Natura 2000 toetamise kaudu;
- toetada loodust ja elurikkust käsitlevate liidu õigusaktide ja poliitika arendamist, rakendamist, järelevalvet ja jõustamist, parandades sealhulgas juhtimist kõikidel tasanditel, eelkõige avaliku ja erasektori osalejate suutlikkuse suurendamise ning kodanikuühiskonna kaasamise kaudu, võttes nõuetekohaselt arvesse ka kodanikke kaasava teaduse võimalikke panuseid;
- hoogustada edukate lahenduste/lähenemiste laialdast kasutuselevõttu loodust ja elurikkust käsitlevate ELi õigusaktide ja poliitika rakendamiseks tulemuste kordamise, seotud eesmärkide muudesse poliitikavaldkondadesse ning avaliku ja erasektori tavadesse lõimimise, investeringute kasutuselevõtu ja rahastamise kättesaadavuse parandamise kaudu.

Ringmajandus ja elukvaliteet

Allprogrammi „Ringmajandus ja elukvaliteet“ alaeesmärgid on järgmised:

- arendada, tutvustada ja edendada uuenduslikke tehnoloogiaid, meetodeid ja lähenemisi, et saavutada keskkonda käsitlevate liidu õigusaktide ja poliitikavaldkondade eesmärgid ja aidata kaasa teadmistebaasi ning vajaduse korral parimate tavade rakendamisele
- toetada keskkonda käsitlevate liidu õigusaktide ja poliitika arendamist, rakendamist, järelevalvet ja jõustamist, parandades sealhulgas juhtimist kõikidel tasanditel, eelkõige avaliku ja erasektori osalejate suutlikkuse suurendamise ning kodanikuühiskonna kaasamise kaudu
- hoogustada edukate tehniliste ja poliitikaga seotud lahenduste ulatuslikku kasutuselevõttu, et rakendada liidu keskkonda puudutavaid õigusakte, korrates tulemusi, liites seotud eesmärgid teistesse poliitikavaldkondadesse ning avaliku ja erasektori tavadesse, hankides investeringuid ja parandades juurdepääsu rahastamisele.

Selle allprogrammi eesmärk on hõlbustada üleminekut säästvale, ringluspõhisele, mürgivabale, energiatõhusale ja kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelisele majandusele ning kaitsta, taastada ja parandada keskkonna kvaliteeti.

See aitab kaasa ELi prioriteetide saavutamisele järgmiselt:

- ressursside tarbimise vähendamine ja säästvale, ringluspõhisele, mürgivabale, energiatõhusale ja kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelisele majandusele ülemineku hõlbustamine
- ringsüsteemide arendamine kooskõlas uue ringmajanduse tegevuskavaga, mis peegeldab keskendumist kestlikele toodetele, materjali- ja energiamahukatele sektoritele ning ringmajanduse ärimudelitele väärtuse säilitamiseks
- jäätmetekke vähendamine kooskõlas jäätmete raamdirektiiviga [2019/1004](#)⁴ ja ohtlike jäätmete vähendamine, võttes arvesse ELi kohustust seoses [Baseli konventsiooniga](#)⁵
- jäätmekäitluse parandamine seoses jäätmete kogumise ja ladustamisega, taaskasutamise võimaluste ja kasutuselt kõrvaldamisega, sealhulgas saartel, kus jäätmekäitlusel on konkreetsed väljakutsed
- saasteainete heitkoguste vähendamine õhus ja puhta õhu tagamine ELi kodanikele kooskõlas liidu õigusaktide ja nullsaaste tegevuskava eesmärkidega
- ELi veekogumite hea seisundi saavutamine ja säilitamine
- inimestele ja teistele liikidele piisavas koguses puhta pinnavee ja põhjavee tagamine, sealhulgas veekasutuse tõhususe suurendamisega
- ohtlike kemikaalide tootmise, kasutamise ja heitkoguste vähendamine ning inimeste ja keskkonna kokkupuute vähendamine nende kemikaalidega
- ohutute säästvalt loodud ainete, materjalide ja toodete väljatöötamise, turustamise ja kasutuselevõtu edendamine
- kahjuliku müratasemega kokkupuute vähendamine
- ELi mulla kvaliteedi kaitsmine, mulla degradeerumise ärahoidmine mulda säästva tegevuse ja maa majandamisega, saastunud pinnase tervendamine ning vee kvaliteedi parandamise suutlikkuse suurendamine nitraadilekke vähendamise kaudu ning heitkoguste vähendamine süsiniku säilitamise kaudu.

Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine

Allprogrammi „Kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine“ konkreetsed eesmärgid on järgmised:

- arendada, tutvustada ja edendada uuenduslikke tehnoloogiaid, meetodeid ja lähenemisi, et saavutada kliimameetmeid käsitlevate liidu õigusaktide ja poliitikavaldkondade eesmärgi ja aidata kaasa teadmistebaasi ning parimate tavade rakendamisele
- toetada kliimameetmeid käsitlevate liidu õigusaktide ja poliitika arendamist, rakendamist, järelevalvet ja jõustamist, parandades sealhulgas

⁴ Komisjoni rakendusotsus (EL) 2019/1004, 7. juuni 2019, millega kehtestatakse direktiivi 2008/98/EÜ kohaselt jäätmeid käsitlevate andmete arvutamise, kontrollimise ja esitamise eeskirjad (ELT L 163, 20.6.2019, lk 66).

⁵ Baseli konventsioon ohtlike jäätmete üle piiri viimise ja kõrvaldamise kontrolli kohta.

juhtimist kõikidel tasanditel, eelkõige avaliku ja erasektori osalejate suutlikkuse suurendamise ning kodanikuühiskonna kaasamise kaudu

- hoogustada edukate tehniliste ja poliitikaga seotud lahenduste ulatuslikku kasutuselevõttu, et rakendada liidu kliimameetmeid puudutavaid õigusakte ja poliitikat, korrates tulemusi, liites seotud eesmärgid teistesse poliitikavaldkondadesse ning avaliku ja erasektori tavadesse, hankides investeeringuid ja parandades juurdepääsu rahastamisele.

See allprogramm aitab kaasa ELi muutmisele kliimaneutraalseks ja kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimeliseks ühiskonnaks, toetades ELi kliimapolitiika rakendamist ning valmistades ELi ette kliimameetmete väljakutseteks järgmistel aastatel ja aastakümnetel.

Puhtale energiale üleminek

Allprogrammi „Puhtale energiale üleminek“ konkreetsed eesmärgid on järgmised:

- arendada, tutvustada ja edendada uuenduslikke tehnoloogiaid, meetodeid ja lähenemisi, et saavutada säästvate taastuvenergiade üleminekut ja suurenenud energiatõhusust käsitlevate liidu õigusaktide ja poliitikavaldkondade eesmärgid ja aidata kaasa teadmistebaasi ning parimate tavade rakendamisele
- toetada ELi säästvatele, taastuvatele energiaallikatele üleminekut ja suuremat energiatõhusust puudutavate õigusaktide ja poliitika väljatöötamist, elluviimist, seiret ja täitmist, mh parandades juhtimist kõigil tasemetel, iseäranis avaliku ja erasektori osalejate suutlikkuse parandamisega ning kodanikuühiskonna kaasamisega
- hoogustada edukate tehniliste ja poliitikaga seotud lahenduste ulatuslikku kasutuselevõttu, et rakendada liidu taastuvenergiade üleminekut või suurenenud energiatõhusust puudutavaid õigusakte ja poliitikat, korrates tulemusi, liites seotud eesmärgid teistesse poliitikavaldkondadesse ning avaliku ja erasektori tavadesse, hankides investeeringuid ja parandades juurdepääsu rahastamisele.

Selle allprogrammi eesmärk on hõlbustada üleminekut energiatõhusale, taastuvenergiapõhisele, kliimaneutraalsele ja kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelisele majandusele, rahastades koordineerimis- ja toetustegevust kogu Euroopas. Selle ELi suure lisaväärtusega tegevuse eesmärk on kõrvaldada turutõkked, mis takistavad sotsiaalmajanduslikku üleminekut säästvate energiate, kaasates tavaliselt mitu väikest ja keskmise suurusega sidusrühma, mitu osalejat, sealhulgas kohalikud omavalitsused ja mittetulundusorganisatsioonid, ning kaasates tarbijaid.

Allprogramm aitab kaasa Euroopa roheline kokkuleppe energiaga seotud tegevuse rakendamisele, sealhulgas renoveerimislaine algatusele ehitussektoris, ning selles võetakse nõuetekohaselt arvesse territooriume, mis ei ole seotud Euroopa võrkudega, näiteks ELi äärepoolseimaid piirkondi. See aitab kaasa õiglase ülemineku eesmärkide saavutamisele, kaasates territooriumid ja kodanike rühmad, keda mõjutab negatiivselt üleminek fossiilkütustelt puhtale energiale, suurendades osalejate suutlikkust ja edendades puhta energia investeeringuid peamiselt energiatõhususse ja kohalikult kättesaadavatesse, säästvatesse taastuvenergia allikatesse. See ei hõlma biokütustega seotud tegevusi.

2. Tegevuse liik – Eesmärgid – Teemad ja prioriteedid – Tegevused, mida saab rahastada – Eeldatav mõju

Tegevuse liik

Käesoleva taotlusvooru alla kuuluvad teemad on seotud LIFE programmi tehnilise abi projektide toetustega (TA PP).

Tehnilise abi projektid võivad hõlmata järgmisi tegevusi:

- strateegiliste integreeritud projektide ja strateegiliste loodusprojektide koostamine (TA-PP)
- *LIFE programmi, sellele eelnevate programmide või teiste ELi rahastusprogrammide kaudu rahastatud projektide tulemuste täiendamise ja kordamise ette valmistamine (TA-R) TA-R ei kuulu selle taotlusvooru alla*

- *LIFE programmis madala tõhusa osalemisega liikmesriikide ametiasutuste suutlikkuse suurendamine, et parandada riiklike kontaktpunktide teenuseid kogu ELis ja suurendada esitatavate taotluste üldist kvaliteeti (TA-CAP) TA-CAP ei kuulu selle taotlusvooru alla*

LIFE-2021-TA-PP-NAT-SNAP – strateegiliste loodusprojektide koostamise tehniline abi

Eesmärgid

Eesmärk on strateegiliste loodusprojektide koostamine.

Strateegilised loodusprojektid peavad vastama järgmistele tingimustele:

- (1) eesmärk on rakendada järgmisi dokumente:
 - tähtsusjärjestatud tegevuskavasid ja/või
 - teisi looduse ja elurikkuse valdkonna asutuste vastu võetud rahvusvahelisi, riiklikke, piirkondlikke või mitut piirkonda hõlmavaid kavasid või strateegiaid, millega rakendatakse ELi looduse ja/või elurikkuse poliitikat või õigusakte
- (2) suure territoriaalse ulatusega
- (3) kaasavad kõiki asjaomaseid sidusrühmi
- (4) ja sisaldavad mehhanismi, millega koordineerida rahastust aluseks oleva tähtsusjärjestatud tegevuskava (või muu abikõlbliku strateegia) täielikuks rakendamiseks vajalike täiendavate meetmete jaoks.

Seega on tehnilise abi projekti peamine eesmärk esitada strateegilise loodusprojekti täielik taotlus.

Tehnilise abi projekti raames koostatud strateegilise loodusprojekti taotlus peab olema kvaliteetne ja LIFE programmi alusel abikõlblik. Kui tehnilise abi projekti toetusesaaja ei esita halva soorituse, hooletuse või vea tõttu abikõlblikku ja kvaliteetset strateegilise loodusprojekti taotlust, on toetust andval asutusel õigus nõuda eelrahastus tagasi ja kuulutada kõik tehnilise abi projekti kulud abikõlbmatuks.

Koordineeriv toetusesaaja peaks esitama LIFE programmi strateegiliste loodusprojektide vastava taotlusvooru raames strateegilise loodusprojekti täieliku taotluse enne tehnilise abi projekti lõppu. Pidage silmas, et strateegiliste loodusprojektide esitamise protsess koosneb kahest voorust – kontseptsioonikirjeldusest ja täielikust taotlusest.

Taotlejad peaksid veenduma, et aluseks olev tähtsusjärjestatud tegevuskava, kava või strateegia on strateegilise loodusprojekti jaoks abikõlblik. Pange tähele, et muuhulgas peaks tähtsusjärjestatud tegevuskava, kava või strateegia olema tõenäoliselt vastu võetud strateegilise loodusprojekti täieliku taotluse esitamise kuupäevaks, mis on vaikumisi enne tehnilise abi projekti lõppkuupäeva.

Kohaldamisala – Tegevused, mida saab rahastada

TA-PP-NAT-SNAP projekti üldine eesmärk on koostada strateegilise loodusprojekti taotlus, seega peavad kõik tehnilise abi projekti tegevused seda eesmärki toetama.

Üldpõhimõtte kohaselt peavad kõik tehnilise abi projekti tegevused olema uued ning täiendama tööd, mida taotleja on enne projekti teinud.

Üldiselt ja muu hulgas peavad tegevused vastama järgmistele tingimustele:

- tegu ei tohi olla uurimistegevusega;
- need ei tohi hõlmata pädeva asutuse seadusest tulenevaid kohustusi;
- tegevused tuleb viia lõpule projekti jooksul;
- tegevused peavad olema selgelt seotud projekti ja sellele vastava strateegilise loodusprojekti eesmärgiga/eesmärkidega.

Tegevused võivad hõlmata järgmisi (tegu ei ole ammendava loeteluga):

- uute töötajate värbamine ja väljaõpe strateegilise loodusprojekti taotluse kirjutamiseks;
- töövõtulepingu sõlmimine välisabiga strateegilise loodusprojekti taotluse kirjutamiseks;
- strateegilise loodusprojekti taotluse jaoks teabe kogumine (nt rahastusallikad);
- strateegilise loodusprojekti koostamiseks, kirjutamiseks ja rakendamiseks vajalik võrgustike loomine, konsulteerimine ja koordineerimine;
- strateegilise loodusprojekti kaasatavate sidusrühmadega koordineerimine;
- rahastamiskavade arendamine, kui need kavad ei ole juba osa aluseks olevast tähtsujärjestatud tegevuskavast, tegevuskavast või strateegiast;
- strateegilist loodusprojekti täiendavate tegevuste ja nende võimalike rahastamisallikate kaardistamine;
- strateegilise loodusprojekti või kontseptsioonikirjelduse ja täieliku taotluse kirjutamine.

Eeldatav mõju

Eeldatakse, et tehnilise abi projekt aitab taotlejal koostada kvaliteetset ja abikõlblikku strateegilise loodusprojekti taotlust, mis on suunatud abikõlblikule tähtsujärjestatud tegevuskavale, kavale või strateegiale. Lisaks peaksid taotlused näitama, et välja pakutud tegevus on liidu huvides, panustades LIFE-määruse artiklis 3 sätestatud ühe programmi LIFE üldise eesmärgi saavutamisse.

Toetusmäär

Tehnilise abi projekt (TA-PP) – 60% toetusmäär

Lisatingimused

Ei kohaldu.

LIFE-2021-TA-PP-ENV-SIP – keskkonna valdkonna strateegiliste integreeritud projektide koostamise tehniline abi

Eesmärgid

Eesmärk on keskkonna valdkonna strateegiliste integreeritud projektide koostamine.

Keskkonna valdkonna strateegilised integreeritud projektid peavad vastama järgmistele tingimustele:

- (1) eesmärk on rakendada järgmisi dokumente:
 - riiklikud või piirkondlikud ringmajanduse tegevuskavad, strateegiad või muud sarnased dokumendid
 - riiklikud ja piirkondlikud jäätmekavad kooskõlas jäätmedirektiivi artikliga 28 ja/või jäätmetekke vältimise kavad kooskõlas jäätmedirektiivi artikliga 29;
 - veemajanduskavad kooskõlas vee raamdirektiivi VII lisaga, üleujutusohutuse kavad kooskõlas üleujutuste direktiiviga ja merestrateegiad kooskõlas merestrateegia raamdirektiiviga;
 - õhukvaliteedi kavad kooskõlas välisõhu kvaliteedi direktiiviga või riiklikud õhusaaste kontrolli programmid kooskõlas õhusaasteainete siseriiklike ülemäärade direktiiviga.
- (2) suure territoriaalse ulatusega
- (3) kaasavad kõiki asjaomaseid sidusrühmi
- (4) ja sisaldavad mehhanismi, millega koordineerida rahastust aluseks oleva kava või strateegia täielikuks rakendamiseks vajalike täiendavate meetmete jaoks.

Seega on tehnilise abi projekti peamine eesmärk esitada keskkonna valdkonna strateegilise integreeritud projekti täielik taotlus.

Tehnilise abi projekti raames koostatud keskkonna valdkonna strateegilise integreeritud projekti taotlus peab olema kvaliteetne ja LIFE programmi alusel abikõlblik. Kui tehnilise abi projekti toetusesaaja ei esita halva soorituse, hooletuse või vea tõttu abikõlblikku ja kvaliteetset keskkonna valdkonna strateegilise integreeritud projekti taotust, on toetust andval asutusel õigus nõuda eelrahastus tagasi ja kuulutada kõik tehnilise abi projekti kulud abikõlbmatuks.

Koordineeriv toetusesaaja peaks esitama LIFE programmi keskkonna valdkonna strateegilise integreeritud projekti vastava taotlusvooru raames keskkonna valdkonna strateegilise integreeritud projekti täieliku taotluse enne tehnilise abi projekti lõppu. Pidage silmas, et keskkonna valdkonna strateegiliste integreeritud projektide esitamise protsess koosneb kahest voorust – kontseptsioonikirjeldusest ja täielikust taotlusest.

Taotlejad peaksid veenduma, et aluseks olev kava või strateegia on keskkonna valdkonna strateegilise integreeritud projekti jaoks abikõlblik. Pange tähele, et muuhulgas peaks kava või strateegia olema tõenäoliselt vastu võetud keskkonna valdkonna strateegilise integreeritud projekti täieliku taotluse esitamise kuupäevaks, mis on vaikumisi enne tehnilise abi projekti lõppkuupäeva.

Kohaldamisala – Tegevused, mida saab rahastada

TA-PP-ENV-SIP projekti üldine eesmärk on koostada strateegilise integreeritud projekti taotlus, seega peavad kõik tegevused seda eesmärki toetama.

Üldpõhimõtte kohaselt peavad kõik tehnilise abi projekti tegevused olema uued ning täiendama tööd, mida taotleja on enne projekti teinud.

Üldiselt ja muu hulgas peavad tegevused vastama järgmistele tingimustele:

- tegu ei tohi olla uurimistegevusega;
- need ei tohi hõlmata pädeva asutuse seadusest tulenevaid kohustusi;
- tegevused tuleb viia lõpule projekti jooksul;
- tegevused peavad olema selgelt seotud projekti ja sellele vastava strateegilise integreeritud projekti eesmärgiga/eesmärkidega.

Tegevused võivad hõlmata järgmisi (tegu ei ole ammendava loeteluga):

- uute töötajate värbamine ja väljaõpe strateegilise integreeritud projekti taotluse kirjutamiseks;
- töövõtulepingu sõlmimine välisabiga strateegilise integreeritud projekti taotluse kirjutamiseks;
- strateegilise integreeritud projekti taotluse jaoks teabe kogumine (nt rahastusallikad);
- strateegilise integreeritud projekti koostamiseks, kirjutamiseks ja rakendamiseks vajalik võrgustike loomine, konsulteerimine ja koordineerimine;
- strateegilise integreeritud projekti kaasatavate sidusrühmadega koordineerimine;
- rahastamiskavade arendamine, kui need kavad ei ole juba osa aluseks olevast strateegiast või kavast;
- strateegilist integreeritud projekti täiendavate tegevuste ja nende võimalike rahastamisallikate kaardistamine
- strateegilise integreeritud projekti või kontseptsioonikirjelduse ja täieliku taotluse kirjutamine.

Eeldatav mõju

Eeldatakse, et tehnilise abi projekt aitab taotlejal koostada kvaliteetset ja abikõlblikku strateegilise integreeritud projekti taotlust, mis on suunatud abikõlblikule kavale või strateegiale. Lisaks peaksid taotlused näitama, et välja pakutud tegevus on liidu huvides, panustades LIFE-määruse artiklis 3 sätestatud ühe programmi LIFE üldise eesmärgi saavutamisse.

Toetusmäär

Tehnilise abi projekt (TA-PP) – maksimaalselt 60% toetusmäär

Lisatingimused

Ei kohaldu.

LIFE-2021-TA-PP-CLIMA-SIP – kliima valdkonna strateegiliste integreeritud projektide koostamise tehniline abi

Eesmärgid

Eesmärk on kliima valdkonna strateegiliste integreeritud projektide koostamine.

Kliima valdkonna strateegilised integreeritud projektid peavad vastama järgmistele tingimustele:

- (1) eesmärk on rakendada järgmisi dokumente:
 - riiklikud energia- ja kliimakavad (energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määrus (EL) 2018/1999);
 - riiklikud energia- ja kliimakavad;
 - riiklikud või piirkondlikud kohanemisstrateegiad või tegevuskavad;
 - Linna või kogukonnapõhised tegevuskavad, mis on teedrajavad üleminekul vähese kliimaneutraalsele ja/või kliimamuutustele vastupanuvõimelisele ühiskonnale;
 - Riiklikud, piirkondlikud või tööstusharu-/sektoripõhised kasvuhoonegaaside heite vähendamise strateegiad, mis panustavad kliimaneutraalsusse.
- (2) suure territoriaalse ulatusega
- (3) kaasavad kõiki asjaomaseid sidusrühmi
- (4) ja sisaldavad mehhanismi, millega koordineerida rahastust aluseks oleva kava või strateegia täielikuks rakendamiseks vajalike täiendavate meetmete jaoks.

Seega on tehnilise abi projekti peamine eesmärk esitada kliima valdkonna strateegilise integreeritud projekti täielik taotlus.

Tehnilise abi projekti raames koostatud kliima valdkonna strateegilise integreeritud projekti taotlus peab olema kvaliteetne ja LIFE programmi alusel abikõlblik. Kui tehnilise abi projekti toetusesaaja ei esita halva soorituse, hooletuse või vea tõttu abikõlblikku ja kvaliteetset kliima valdkonna strateegilise integreeritud projekti taotlust, on toetust andval asutusel õigus nõuda eelrahastus tagasi ja kuulutada kõik tehnilise abi projekti kulud abikõlbmatuks.

Koordineeriv toetusesaaja peaks esitama LIFE programmi kliima valdkonna strateegilise integreeritud projekti vastava taotlusvooru raames kliima valdkonna strateegilise integreeritud projekti täieliku taotluse enne tehnilise abi projekti lõppu. Pidage silmas, et kliima valdkonna strateegiliste integreeritud projektide esitamise protsess koosneb kahest voorust – kontseptsioonikirjeldusest ja täielikust taotlusest.

Taotlejad peaksid veenduma, et aluseks olev kava või strateegia on kliima valdkonna strateegilise integreeritud projekti jaoks abikõlblik. Pange tähele, et muuhulgas peaks kava või strateegia olema tõenäoliselt vastu võetud kliima valdkonna strateegilise integreeritud projekti täieliku taotluse esitamise kuupäevaks, mis on vaikumisi enne tehnilise abi projekti lõppkuupäeva.

Kohaldamisala – Tegevused, mida saab rahastada

TA-PP-CLIMA-SIP projekti üldine eesmärk on koostada strateegilise integreeritud projekti taotlus kliimameetmete leevendamise ja nendega kohanemise allprogrammi raames, seega peavad kõik tegevused seda eesmärki toetama.

Üldpõhimõtte kohaselt peavad kõik tehnilise abi projekti tegevused olema uued ning täiendama tööd, mida taotleja on enne projekti teinud.

Üldiselt ja muu hulgas peavad tegevused vastama järgmistele tingimustele:

- tegu ei tohi olla uurimistegevusega;
- need ei tohi hõlmata pädeva asutuse seadusest tulenevaid kohustusi;
- tegevused tuleb viia lõpule projekti jooksul;
- tegevused peavad olema selgelt seotud projekti ja sellele vastava strateegilise integreeritud projekti eesmärgiga/eesmärkidega.

Tegevused võivad hõlmata järgmisi (tegu ei ole ammendava loeteluga):

- uute töötajate värbamine ja väljaõpe strateegilise integreeritud projekti taotluse kirjutamiseks;
- töövõtulepingu sõlmimine välisabiga strateegilise integreeritud projekti taotluse kirjutamiseks;
- strateegilise integreeritud projekti taotluse jaoks teabe kogumine (nt rahastusallikad);
- strateegilise integreeritud projekti koostamiseks, kirjutamiseks ja rakendamiseks vajalik võrgustike loomine, konsulteerimine ja koordineerimine;
- strateegilise integreeritud projekti kaasatavate sidusrühmadega koordineerimine;
- rahastamiskavade arendamine, kui need kavad ei ole juba osa aluseks olevast strateegiast või kavast;
- strateegilist integreeritud projekti täiendavate tegevuste ja nende võimalike rahastamisallikate kaardistamine
- strateegilise integreeritud projekti või kontseptsioonikirjelduse ja täieliku taotluse kirjutamine.

Eeldatav mõju

Eeldatakse, et tehnilise abi projekt aitab taotlejal koostada kvaliteetset ja abikõlblikku strateegilise integreeritud projekti taotlust, mis on suunatud abikõlblikule kavale või strateegiale. Lisaks peaksid taotlused näitama, et välja pakutud tegevus on liidu huvides, panustades LIFE-määruse artiklis 3 sätestatud ühe LIFE programmi üldise eesmärgi saavutamisse.

Toetusmäär

Tehnilise abi projekt (TA-PP) – maksimaalselt 60% toetusmäär

Lisatingimused

Ei kohaldata.

3. Olemasolev eelarve

Taotlusvooru olemasolev eelarve on **807 882 eurot**

Iga teema konkreetse eelarve andmed on toodud alljärgnevas tabelis.

Teema	Teema eelarve	Maksimaalne ELi panus
1 – looduse valdkonna strateegiliste integreeritud projektide koostamise tehniline abi	170 053 eurot	70 000 eurot
2 – keskkonna valdkonna strateegiliste integreeritud projektide koostamise tehniline abi	287 829 eurot	70 000 eurot
3 – kliima valdkonna strateegiliste integreeritud projektide koostamise tehniline abi	350 000 eurot	70 000 eurot

Meil on õigus mitte eraldada kõiki olemasolevaid rahalisi vahendeid või neid ümber jaotada taotlusvooru prioriteetide vahel sõltuvalt laekunud taotlustest ja hindamise tulemustest.

4. Ajakava ja tähtajad

Ajakava ja taotluste esitamise tähtaeg (esialgne)	
Taotlusvooru algus:	13. juuli 2021
<u>Taotluse esitamise tähtaeg:</u>	<u>22. september 2021 kell 17.00</u> (Kesk-Euroopa aja järgi) (Brüsseli kellaaeg)
Hindamistulemusi puudutav teave:	november 2021
Toetuslepingu allkirjastamine:	november/detsember 2021

5. Lubatavus ja dokumendid

Taotlused peavad olema esitatud enne **taotlusvooru tähtaega** (vt *ajakava punktis 4*).

Taotlused tuleb esitada **elektroniliselt** rahastus- ja hankeportaali elektroonilise taotlemise süsteemis (kättesaadaval lehel „Topic“ (Teema) lehel jaotises [Search Funding & Tenders](#) (Otsi rahastust & pakkujaid). Paberandjal EI OLE võimalik taotlusi

esitada.

Taotluste (sealhulgas lisade ja tõendavate dokumentide) esitamise korral tuleb kasutada ankeete, mis on esitatud taotlemise süsteemis (⚠️ MITTE dokumente, mis on saadaval lehel „Topic“ (Teema) – need on mõeldud üksnes teavituseks).

Projekti akronüüm – teie projekti akronüüm peab sisaldama sõna **LIFE**.

Taotlused peavad olema **täielikud** ja sisaldama kogu küsitud teavet ning kõiki nõutud lisasid ja tõendavaid dokumente:

- taotluse vormi osa A – sisaldab osalejatega (tulevane koordineerija, toetusesaajad ja seotud üksused) seotud haldusalast teavet ja projekti eelarve kokkuvõtet (*täita otse veebis*)
- taotluse vormi osa B – sisaldab projekti tehnilist kirjeldust (*tuleb alla laadida portaali elektroonilise taotlemise süsteemist, täita ja seejärel kokku panna ning uuesti üles laadida*)
- osa C (*tuleb täita otse veebis*) sisaldab projekti kohta lisaandmeid
- **kohustuslikud lisad ja tõendavad dokumendid** (*üles laadida*):
 - üheks vooruks:
 - üksikasjalik eelarvetabel (*kohustuslik Excel-vormingus mall on saadaval taotlemise süsteemis*)
 - projekti tuumikmeeskonna CVd: (*ei kohaldata*)
 - eelmise aasta tegevusaruanded: (*ei kohaldata*)
 - varasemate projektide loetelu: (*ei kohaldata*)
 - toetuskirjad (*valikuline*)
 - muud lisad (*valikuline*)

Pange tähele, et kokkuvõtlikkusse eelarvetabelisse (täidetud otse veebis) kantud summad peavad vastama üksikasjalikus eelarvetabelis arvatud summadele. Vastuolude korral on üliluslikud veebis esitatud kokkuvõtlikus eelarvetabelis esitatud summad.

Taotluse esitamisel peate kinnitama, et teil on **volitus tegutseda** kõigi taotlejate nimel. Peale selle peate kinnitama, et taotluses esitatud teave on õige ja täielik ning et osalejad vastavad ELi rahastuse saamise tingimustele (eriti abikõlblikkus, finants- ja tegevussuutlikkus, välistamine jne). Enne toetuse allkirjastamist peab iga toetuse saaja ja seotud üksus seda veelkord kinnitama kirjaliku kinnituse allkirjastamisega. Täieliku toeta taotlusi ei rahuldata.

Teie taotlus peab olema **loetav, ligipääsetav ja prinditav**.

Taotlused ei tohi olla pikemad kui **30 lehekülge** (osa B). Hindajad ei võta arvesse lisalehti.

Teilt võidakse hilisemas etapis küsida lisadokumente (*juridilise isiku valideerimiseks, finantssuutlikkuse kontrollimiseks, pangakonto kinnitamiseks jms*).

- ❗ Taotluse esitamise protsessi (sealhulgas IT aspektide) kohta lisateabe saamiseks lugege [veebipõhist juhendit](#).

6. Abikõlblikkus

Abikõlblikud osalejad (abikõlblikud riigid)

Toetuse saamise tingimustele vastamiseks peavad taotlejad (toetusesaajad ja seotud üksused) täitma järgmised kriteeriumid:

- olema juriidilised isikud (avalik-õiguslikud või eraõiguslikud asutused)
- loodud ühes abikõlblikus riigis, st:
 - ELi liikmesriigid (sealhulgas ülemeremaad ja -territooriumid (ÜMT))
 - kolmandad riigid:
 - loetletud EMP riigid ja LIFE programmiga seotud riigid ([seotud riigid](#)) või riigid, millega on käimas läbirääkimised assotsieerimislepingu sõlmimiseks ja kus leping jõustub enne toetuse allkirjastamist
- koordineerija peab olema asutatud abikõlblikus riigis

Toetusesaajad ja seotud üksused peavad enne taotluse esitamist registreeruma [osalejate registris](#) ning nad peavad olema valideeritud keskses valideerimisasutuses (REA Validation). Valideerimiseks palutakse neil üles laadida dokumente, mis tõendavad juriidilist staatust ja päritolu.

Muud üksused võivad osaleda muudes konsortsiumi rollides, näiteks seotud partnerid, alltöövõtjad, mitterahalist abi andvad kolmandad isikud jne (*vt punkti 13*).

Erijuhtumid

Erakorraline rahastamine – teistest riikidest pärit (eespool loetlemata) üksused on erandkorras abikõlblikud, kui abi andev asutus peab nende osalemist tegevuse rakendamiseks hädavajalikuks (*vt tööprogrammi*).

Füüsilised isikud – füüsilised isikud EI OLE abikõlblikud (välja arvatud füüsilisest isikust ettevõtjad, st ainuomanikud, kelle ettevõttel ei ole füüsilisest isikust eraldi juriidilist isikut).

Rahvusvahelised organisatsioonid – rahvusvahelised organisatsioonid on abikõlblikud. Nende suhtes ei kohaldata abikõlblikke riike käsitlevaid eeskirju.

Juriidilise isiku staatusega üksused – üksused, mis ei ole oma siseriikliku õiguse kohaselt juriidilised isikud, võivad erandkorras osaleda, kui nende esindajatel on õigus võtta nende nimel õiguslikke kohustusi ja pakkuda tagatisi ELi finantshuvide kaitseks samaväärselt juriidiliste isikute pakutavatele⁶.

ELi organid – ELi organid (välja arvatud Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus) EI TOHI olla konsortsiumi liikmed.

Ühendused ja huvirühmad – liikmetest koosnevad üksused võivad osaleda kui ainsad toetusesaajad või juriidilise isikuta toetusesaajad⁷. ⚠ Pange tähele, et kui tegevust rakendavad liikmed, peaksid nad osalema kas toetusesaajatena või seotud üksustena, muidu EI OLE nende kulud abikõlblikud.

Riigid, kes peavad praegu läbirääkimisi assotsieerimislepingute üle – läbirääkimisi pidavatest riikidest (vt *eespool*) pärit toetusesaajad võivad osaleda taotlusvoorus ja võivad alla kirjutada toetustele, kui läbirääkimised on lõpetatud enne toetuse allkirjastamist (tagasiulatava mõjuga, kui see on lepingus sätestatud).

ELi piiravad meetmed – teatud üksustele kehtivad erireeglid (*nt üksused, kellele kohaldatakse [ELi piiravaid meetmeid](#) Euroopa Liidu lepingu artikli 29 alusel ja ELi toimimise lepingu artikli 21536 alusel ning üksused, mida käsitletakse komisjoni suunistes nr [2013/C 205/0537](#)*). Sellised üksused ei ole abikõlblikud, et osaleda mis tahes juhul, sealhulgas toetusesaajate, seotud üksuste, seotud partnerite, alltöövõtjate või kolmandatele isikutele rahalise toetuse saajatena (kui neid on).

 Lisateabe saamiseks vt [juriidilise isiku valideerimise, juriidilise isiku määratud esindaja määramise](#) ja [finantsvõimekuse hindamise eeskirju](#).

Taotleja isikusamasust (ja tema vastavust üldistele abikõlblikkuse tingimustele) kontrollitakse juriidilise isiku kontrolli käigus [osalejate registris](#) esitatud dokumentide alusel (resolutsiooni, otsuse või muu juriidilise isiku loomise dokumendi koopia jne).

[Konsortsiumi koosseis](#)

Tehnilise abi projektide eesmärk on toetada strateegiliste loodusprojektide või strateegiliste integreeritud projektide aluseks oleva kava/strateegia/tegevuskava rakendamise eest vastutavaid asutusi strateegiliste loodusprojektide ja strateegiliste integreeritud projektide koostamisel.

Kava/strateegia/tegevuskava eest vastutav riigiasutus peaks põhimõtteliselt olema tehnilise abi projekti koordineerija. Hästi põhjendatud juhtudel võib see osaleda muus rollis peale koordineerija, kuid peaks igal juhul tehnilise abi projekti konsortsiumi kuuluma.

⁶ Vt ELi finantsmääruse [2018/1046](#) artikli 197 lõike 2 punkti c.

⁷ Vt mõistet ELi finantsmääruse [2018/1046](#) artikli 187 lõikest 2 ja artikli 197 lõikest 2.

Abikõlblikud tegevused

Abikõlblikud tegevused on sätestatud eelnevalt punktis 2.

Selle taotlusvooru raames ei loeta abikõlblikeks järgmisi tegevusi: üldiselt ja muuhulgas:

- uurimistegevus;
- pädeva asutuse seadusest tulenevad kohustused;
- tegevused, mis ei ole projekti kestuse raamides;

⁸ Pange tähele, et Euroopa Liidu Teataja sisaldab ametlikku nimekirja ja lahknevuste korral on selle sisu üliluslik [ELi sanktsioonide kaardi](#) suhtes.

⁹ Komisjoni suunis [2013/C 205/05](#) Iisraeli üksuste abikõlblikkus ja nende tegevuse kohta Iisraeli okupeeritud aladel alates 1967. aasta juunist ELi rahastatavate toetuste, auhindade ja finantsinstrumentide osas alates 2014. aastast (ELT C 205, 19.07.2013, lk 9–11).

- tegevused, mis ei ole selgelt seotud projekti ja sellele vastava strateegilise integreeritud projekti eesmärgiga/eesmärkidega.

Taotlused peavad vastama ELi poliitilistele huvidele ja prioriteetidele (*näiteks keskkond, sotsiaal-, julgeoleku-, tööstus- ja kaubanduspoliitika jne*).

Kolmandatele isikutele finantsabi andmine ei ole lubatud.

Geograafiline asukoht (sihtriigid)

Taotlused peavad olema seotud abikõlblikes riikides toimuvate tegevustega (*vt eespool*). Kolmandates riikides tehtavate toimingutega projektid peavad olema vajalikud ELi keskkonna ja kliima eesmärkide saavutamiseks ning ELis tehtavate sekkumiste tõhususe tagamiseks (nt projektid, mille eesmärk on kaitsta rändlinde talvitumisaladel, tegevused, mida viiakse ellu piiriülesel jõel, või tegevused, mille eesmärk on tegeleda keskkonnaprobleemidega, mida pole võimalik lahendada edukalt või tõhusalt, kui tegevusi ei tehta ka kolmandates riikides).

7. Finants- ja tegevussuutlikkus ning välistamine

Finantssuutlikkus

Taotlejatel peavad olema **stabiilsed ja piisavad vahendid** projektide edukaks elluviimiseks ja oma panuse andmiseks. Mitmes projektis osalevatel organisatsioonidel peab olema piisavalt suutlikkust kõigi projektide elluviimiseks.

Finantssuutlikkuse kontroll toimub dokumentide alusel, mis palutakse teil toetuste ettevalmistamise ajal üles laadida [osalejate registrisse](#) (*nt kasumiaruanne ja bilanss, äriplaan, kinnitatud välisaudiitori koostatud audituaruanne, millega kinnitatakse viimase lõppenud majandusaasta raamatupidamisaruanne jne*). Analüüs põhineb neutraalsetel finantsnäitajatel, kuid selles võetakse arvesse ka muid aspekte, näiteks sõltuvust ELi rahastamisest ja eelarvepuudujäägist ning eelmiste aastate tuludest.

Kontrollitakse tavaliselt kõiki koordineerijaid, välja arvatud järgmisi:

- avalik-õiguslikud asutused (riikliku õiguse alusel avalik-õigusliku asutusena asutatud üksused, sealhulgas kohalikud omavalitsused või riiklikud ametiasutused) või rahvusvahelised organisatsioonid
- juhul kui projektiga taotletud toetussumma ei ületa 60 000 eurot.

Vajaduse korral võib seda teha ka seotud üksuste puhul.

Kui me leiame, et teie finantssuutlikkus ei ole rahuldav, võime nõuda järgmist:

- lisateave
- tõhusam rahalise vastutuse kord, st kõigi kasusaajate ühis- ja kaasvastutus või mõjutatud üksuste ühis- ja kaasvastutus (*vt punkti 10 allpool*)

- osamaksetena tasutav eelrahastus
 - (üks või enam) ettemaksetagatis (vt punkti 10 allpool)
- või
- pakkuda välja eelrahastusest loobumist
 - taotleda teie asendamist või lükata vajaduse korral kogu taotlus tagasi.

i Lisateabe saamiseks vt [juriidilise isiku valideerimise, juriidilise isiku määratud esindaja määramise](#) ja [finantsvõimekuse hindamise eeskirju](#).

Tegevussuutlikkus

Taotluse esitajatel peavad olema projektide edukaks elluviimiseks ja oma panuse andmiseks vajalik **oskusteave, kvalifikatsioon** ja **vahendid** (sealhulgas piisav kogemus võrreldava suuruse ja laadiga projektidega).

Suutlikkust hinnatakse koos „Ressursid“ hindamiskriteeriumiga taotlejate ja nende projektimeeskondade pädevuse ja kogemuse alusel, sealhulgas tegevuseks vajalike ressurssidega (inimesed, tehnilised jms) või erandjuhtudel meetmetega, millega kavatsetakse see saavutada ülesande täitmise alguseks.

Kui taotluse hindamiskriteeriumi hindamine on positiivne, loetakse, et taotlejatel on piisavalt tegevussuutlikkust.

Taotlejad peavad näitama oma suutlikkust järgmisega:

- projekti juhtimise ja rakendamise eest vastutavate töötajate üldised profiilid (kvalifikatsioon ja kogemused)
- konsortsiumi liikmete (ja olemasolu korral eelmiste projektide) kirjeldus

Taotleja tegevussuutlikkuse kinnitamiseks võidakse küsida täiendavaid tõendavaid dokumente.

Välistamine

Taotlejad, kelle osas on langetatud **ELi välistamisotsus** või kes on ühes allolevatest **välistamise olukordadest**, mis EI võimalda neil saada ELi rahastust¹⁰:

- pankrot, likvideerimine, kohtumenetlused, kokkulepe võlausaldajatega, peatatud äritegevus või muud sarnased menetlused (sealhulgas menetlused seoses isikutega, kes vastutavad piiramatult taotleja võlgade eest)
- sotsiaalkindlustuse või maksukohustuste rikkumine (sealhulgas kui selle pani toime isik, kes vastutavad taotleja võlgade eest piiramatult)
- süü ametialaste käitumisreeglite raskes rikkumises¹¹ (sealhulgas kui selle panid toime isikud, kellel on esinduse, otsuste langetamise või kontrolli õigused, tegelikud tulusaajad või isikud, kes on toetuse andmise/rakendamise seisukohalt olulised)

¹⁰ Vt ELi finantsmääruse [2018/1046 artikleid 136 ja 141](#).

¹¹ Ametialane väärkäitumine hõlmab järgmist: kutseala eetikanoormide rikkumine, õigusvastane käitumine, mis mõjutab ametialast usaldusväarsust, valeandmete esitamine / teabe väärsti esitamine, osalemine

Taotlusvoor: LIFE-2021-TA-PP – LIFE strateegiliste integreeritud projektide / strateegiliste loodusprojektide koostamise tehniline abi

ELi toetused: Taotlusvooru dokument (LIFE): V1.0 – 13.07.2021

kartellis või muus konkurentsi moonutavas kokkuleppes, intellektuaalomandi õiguste rikkumine, püüe mõjutada otsustamisprotsesse või hankida ametiasutustelt konfidentsiaalset teavet, et saada eeliseid.

- toime pandud pettus, korruptsioon, sidemed kriminaalse organisatsiooni, rahapesu või terrorismiga seotud kuritegudega (sealhulgas terrorismi rahastamine), lapstööjõu või inimkaubandusega (sealhulgas kui selle panid toime isikud, kellel on esinduse, otsuste tegemise või kontrolli õigused, tegelikud tulusaajad või isikud, kes on toetuse andmise/rakendamise seisukohalt olulised)
- märkimisväärsed puudujäägid ELi hankelepingu, toetuslepingu, auhinna, eksperdilepingu vms peamistest kohustustest kinnipidamisel (sealhulgas kui selle panid toime isikud, kellel on esinduse, otsuste tegemise või kontrolli õigused, tegelikud tulusaajad või isikud, kes on toetuse andmise/rakendamise seisukohalt olulised)
- süü eeskirjade eiramises määruse nr [2988/95](#) artikli 1 lõike 2 tähenduses (sealhulgas kui selle panid toime isikud, kellel on esinduse, otsuste langetamise või kontrolli õigused, tegelikud tulusaajad või isikud, kes on toetuse andmise/rakendamise seisukohalt olulised)
- loodud teistsuguses jurisdiktsioonis eesmärgiga hoida kõrvale päritoluriigi eelarvelistest, sotsiaalsetest või muudest juriidilistest kohustustest või sellel eesmärgil on loodud teine üksus (sealhulgas kui selle panid toime isikud, kellel on esinduse, otsuste tegemise või kontrolli õigused, tegelikud tulusaajad või isikud, kes on toetuse andmise/rakendamise seisukohalt olulised).

Taotlejatest keeldutakse ka siis, kui selgub, et¹²:

- nad esitasid toetuste andmise menetluse käigus osalemiseks nõutud teavet valesti või jätsid selle teabe esitamata;

nad osalesid eelnevalt taotlusvooru ettevalmistuses ja see põhjustab konkurentsimoonutuse, mida ei ole võimalik kuidagi heastada (huvide konflikt).

8. Hindamise ja toetuste andmise menetlus

Taotlustes tuleb järgida **avalduste esitamise ja hindamise tavamenetlust** (ühes etapis esitamine ja ühes etapis hindamine).

Kõiki taotlusi hindab **hindamiskomitee** (mida abistavad erapooletud välised eksperdid). Kõigepealt kontrollitakse, et taotlused vastavad vorminõuetele (vastuvõetavus ja abikõlblikkus, vt punkte 5 ja 6). Vastuvõetavaks ja abikõlblikuks loetud taotlusi hinnatakse (iga projekti puhul eraldi) tegevussuutlikkuse ja hindamiskriteeriumidest lähtuvalt (vt punkte 7 ja 9) ning järjestatakse seejärel hinnete alusel.

Sama punktisumma saanud taotluste korral (teema või eelarve raames) määratakse alljärgneva lähenemise põhjal kindlaks **tähtsuse järjekord**:

järjest igas võrdsete taotlustega rühmas, alustades kõrgeima hinde saanud rühmast ja edasi kahanevas järjestuses. Võrdsete projektide prioriteetid seatakse hinde alusel, mille nad said hindamiskriteeriumi „Mõju“ eest. Kui need punktisummad on võrdsed, põhineb tähtsuse järjekord kriteeriumide „Asjakohasus“, seejärel „Kvaliteet“, seejärel „Ressursid“ punktisummadel.

Kõiki taotluste esitajaid teavitatakse hindamistulemusest (**hindamistulemuse kiri**). Edukate taotluste koostajatele edastatakse kutse toetuse ettevalmistamiseks, teised pannakse ootenimekirja või lükatakse tagasi.

¹² Vt ELi finantsmääruse [2018/1046](#) artikkel 141.

 Rahastamiskohustust ei ole võetud – toetuse ettevalmistamise kutse EI kujuta endast ametlikku rahastamiskohustust. Enne toetuse andmist tuleb teha erinevaid õiguspärasuse kontrole: *juriidilise isiku valideerimine, finantssuutlikkus, välistamise kontroll jms.*

Toetuse ettevalmistamine hõlmab dialoogi, et viimistleda projekti tehnilisi või finantsaspekte ning teilt võidakse nõuda täiendavat teavet. Samuti võib see hõlmata taotluse kohandamist, et käsitleda hindamiskomisjoni soovitusi või muid probleeme. Nõuetele vastavus on toetuse allkirjastamise eeltingimus.

Kui leiate, et hindamismenetluses tehti viga, võite esitada **kaebuse** (järgides hindamistulemuse kirjas sätestatud tähtaegu ja menetlusi). Pange tähele, et teavitusi, mida pole avatud 10 päeva jooksul alates saatmisest, loetakse avatuks, ning et tähtaegu arvestatakse alates avamisest/kättesaamisest (vt ka [rahastus- ja hankeportaali kasutustingimused](#)). Pidage ka silmas, et elektrooniliselt esitatud kaebustele võivad kehtida tähemärgipiirangud.

9. Taotluse hindamiskriteeriumid

Käesoleva taotlusvooru taotluse **hindamiskriteeriumid** on järgmised:

Üheks vooruks:

1. Asjakohasus (0–20 punkti)

- Mil määral on taotlus kooskõlas taotlusvoorus esitatud kirjeldusega, sealhulgas vajaduse korral selle konkreetset prioriteedid
- Mõiste ja metoodika: üldise sekkumisloogika usaldusväärsus
- Mil määral pakub taotlus kaasnevaid hüvesid ja edendab sünergiat muude poliitikavaldkondadega, mis on olulised keskkonna- ja kliimapolitika eesmärkide saavutamiseks

2. Kvaliteet (0–20 punkti)

- Töökava selgus, asjakohasus ja teostatavus
- Asjaomaste sidusrühmade kindlaksmääramine ja mobiliseerimine

3. Ressursid (0–20 punkti)

- Projektimeskonna koosseis – võttes arvesse selle asjatundlikkust, oskusi ja kohustusi ning juhtimisstruktuuri asjakohasust
- Eelarve ja ressursside asjakohasus ning nende kooskõla töökavaga
- Eelarve läbipaistvus, st kuluartiklid peaksid olema piisavalt kirjeldatud
- Mil määral arvestatakse projekti keskkonnamõjuga ja seda leevendatakse, sealhulgas keskkonnahoidlike hangete kasutamise kaudu. Kasuks tuleb tunnustatud meetodite (*toote keskkonnajalajälje arvutamise meetod või organisatsiooni keskkonnajalajälje arvutamise meetod või sarnased meetodid, nagu tootekategooria keskkonnajalajälje määramise eeskirjad / organisatsiooni keskkonnajalajälje määramise eeskirjad*) või keskkonnajuhtimissüsteemide (*nt keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteem*) kasutamine projekti keskkonnajalajälje arvutamiseks
- Taotluse maksumuse ja kvaliteedi suhe

Taotluse hindamiskriteeriumid	Minimaalne nõutav punktisumma	Maksimaalne punktisumma	Paranduskoefitsient
Asjakohasus	10	20	1
Kvaliteet	10	20	1
Ressursid	10	20	1
Üldine kaalutud (nõutav) punktisumma (ilma boonuseta)	35	60	-

Maksimaalsed punktid: 60 punkti.

Iga kriteeriumi individuaalne lävi: 10 punkti.

Üldine positiivse otsuse künnis: 35 punkti.

Taotlusi, mis ületavad individuaalsed künnised **JA** üldise künnise, kaalutletakse rahastamiseks olemasoleva projekti taotlusvooru eelarve piires. Muud taotlused lükatakse tagasi.

10. Toetuslepingute õiguslik ja rahaline vormistamine

Kui läbite hindamise, esitatakse teie projektile kutse toetuse ettevalmistamiseks, kus teil palutakse koos ELi projekti haldava ametnikuga ette valmistada toetusleping.

Kõnealune toetusleping määrab kindlaks teie toetuse raamistiku ja selle tingimused, eelkõige seoses tarnete, aruandluse ja maksetega.

Kasutatava näidistoetusleping (ja kõik muud asjakohased mallid ja juhenddokumendid) on saadaval [portaali juhenddokumentides](#).

Alguskuupäev ja projekti kestus

Projekti alguskuupäev ja kestus määratakse kindlaks toetuslepingus (*andmeleht, 1. punkt*). Tavaliselt on alguskuupäev pärast toetuslepingu allkirjastamist. Tagasiulatuvat kohaldamist võib lubada erandkorras nõuetekohase põhjenduse olemasolul, kuid mitte varem kui taotluse esitamise kuupäeval.

Projekti kestus: tehnilise abi projekt ei tohiks kesta kauem kui kaks aastat. Eeldatakse, et tehnilise abi projekti eesmärk on koostada strateegilise integreeritud projekti või strateegilise loodusprojekti taotlus esitamise tähtajaks, mis on pärast tehnilise abi projekti alguskuupäeva või aasta hiljem saavutatavat esitamise tähtaega. Seega on tehnilise abi projekti mõistlik lõppkuupäev strateegiliste integreeritud projektide / strateegiliste loodusprojektide järgmine (või ülejärgmine) täieliku taotluse esitamise tähtaeg (II voor). Kuna tehnilise abi projekti taotluse esitamise ajal ei ole veel strateegilise integreeritud projekti ja strateegilise loodusprojekti taotluste täpne esitamise kuupäev teada, on soovitatav kindluse mõttes lisada eeldatavale projekti kestusele kaks või kolm kuud. (Nõuetekohastelt põhjendatud juhtudel ja muudatusega on pikendamine võimalik).

Vahe-eesmärgid ja tulemused

Iga projekti vahe-eesmäärke ja tulemusi hallatakse portaali toetuste haldamise süsteemi kaudu ning need kajastuvad toetuslepingu 1. lisas.

Toetuse vorm, toetusmäär ja maksimaalne toetussumma

Toetuse parameetrid (*maksimaalne toetussumma, toetusmäär, abikõlblikud kogukulud jms*) määratakse kindlaks toetuslepingus (*andmelehe 3. punkt ja artikkel 5*).

Projekti eelarve (maksimaalne toetussumma): *vt eelnevat punkti 3*. Antud toetus võib olla väiksem kui taotletud summa.

Toetus on eelarvepõhine tegelike kulude katmiseks (tegelikud kulud koos ühikukulu ja kindlasummaliste elementidega). See tähendab, et hüvitatakse AINULT teatud tüüpi kulusid (abikõlblikke kulusid) ja kulusid, mida projekti jaoks *tegelikult* kanti (MITTE *eelarvelisi* kulusid). Ühikuhindade ja kindlasummaliste elementide korral saate küsida toetuslepingus kirjeldatud viisil arvutatud summasid (*vt artikkel 6 ning 2. ja 2a lisa*).

Kulusid hüvitatakse toetuslepingus fikseeritud toetusmäära alusel (maksimaalselt **60%**).

Toetustega EI TOHI teenida kasumit (st tulude ülejääk + ELi toetust ületavad kulud). Tulu teenimisele suunatud ühendused peavad deklareerima oma tulu ja kasumi olemasolu korral lahutama selle lõpliku toetussummast (*vt artiklit 22.3*).

Lisaks võtke arvesse, et lõplikku toetussummat võib toetuslepingu täitmata jätmise korral vähendada (*nt valesti rakendamine, kohustuste rikkumine jms*).

Eelarvekategooriad ja kulude abikõlblikkus

Eelarvekategooriad ja kulude abikõlblikkuse eeskirjad on kindlaks määratud toetuslepingus (*andmeleht, 3. punkt, artikkel 6 ja lisa 2*).

Käesoleva taotlusvooru eelarvekategooriad:

- A. Personalikulud
 - A.1. Töötajad
 - A.2. Füüsilised isikud otselepingu alusel
 - A.3 Lähetatud isikud
 - A.4 VKEde omanikud ja füüsilisest isikust toetusesaajad
- B. Allhankekulud
- C. Ostukulud
 - C.1 Sõidukulud ja päevaraha
 - C.2 Seadmed
 - C.3 Muud kaubad, tööd ja teenused
- E. Kaudsed kulud

Kõnealuse taotlusvooru konkreetsed abikõlblikkuse tingimused:

- personalikulud:

- VKE omaniku / füüsilise isiku ühikukulu¹³: jah
- sõidu- ja päevaraha ühikukulu¹⁴: ei (ainult tegelikud kulud)
- seadmete kulud: amortisatsioon
- muud kulukategooriad:
 - kolmandate isikutele makstava rahalise toetuse kulud: ei ole lubatud
 - maaostu kulud: ei ole lubatud tehnilise abi projektide korral
- kindlasummalised kaudsed kulud: **7%** abikõlblikest otsestest kuludest (kategooriad A–D, välja arvatud vabatahtlike kulud ja vabastatud erikulude kategooriad (maa ost), kui neid on)
- käibemaks: mahaarvamisele mittekuuluv käibemaks on abikõlblik (kuid alates 2013. aastast EI OLE abikõlblik käibemaks, mille on maksnud avaliku sektori asutustena tegutsevad toetusesaajad)
- muu:
 - mitterahaline, kuid kuluneutraalne tasuta panus on lubatud, st seda ei saa deklareerida kuluna
 - avakohtumine: toetust andva asutuse korraldatava avakohtumise kulud ei ole tehnilise abi projektide korral abikõlblikud
 - ühine teabe- ja levitamistegevus ei ole tehnilise abi projektide korral abikõlblik
 - muud abikõlbmatud kulud: jah
 - maaostu kulud ei ole abikõlblikud
 - taristukulud ei ole abikõlblikud

Aruandlus ja maksekord

Aruandlus ja maksekord on kindlaks määratud toetuslepingus (*andmelehe 4. punkt ning artiklid 21 ja 22*).

Pärast toetuse allkirjastamist saate tavaliselt projekti alustamiseks **ettemakse** (tavaliselt **60%** maksimaalsest toetussummast, erandkorras vähem või ettemakset ei tehta). Ettemakse makstakse 30 päeva jooksul alates jõustumisest/finantstagatisest (kui see on nõutav), olenevalt sellest, kumb on hilisem.

Vahepealseid makseid ei tehta.

Lõppmakse: Projekti lõpus arvutame teie lõpliku toetussumma. Kui varasemate maksete kogusumma on lõplikust toetussummast suurem, palume teil (teie koordineerijal) vahe tagasi maksta (tagasinõudmine).

Kõik maksed tehakse koordineerijale.

¹³ Komisjoni 20. oktoobri 2020. aasta [otsus](#), millega antakse luba kasutada ühikukuluseid väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete omanike ja toetusesaajate personalikuludeks, kes on füüsilised isikud, kes ei saa oma tegevuse või tööprogrammi alusel tehtud töö eest palka (C(2020)7715).

¹⁴ [Komisjoni](#) otsus, 12. jaanuar 2021, millega antakse mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kohaselt luba kasutada tegevuse või tööprogrammi raames ühikukuluseid sõidu majutus- ja elamiskulude jaoks (C(2021)35).

⚠ Võtke arvesse, et makseid vähendatakse automaatselt, kui ühel teie konsortsiumi liikmetest on ELile tasumata võlgu (toetust andev asutus või muud ELi organid). Sellised võlad korvame meie – kooskõlas toetuslepingus sätestatud tingimustega (*vt artiklit 22*).

Võtke arvesse ka seda, et vastutate kõigi tehtud tööde ja deklareeritud kulude kohta andmete säilitamise eest. Toetusleping sisaldab ka täiendavaid arvepidamise eeskirju (*andmeleht, 3. punkt ja artikkel 20*).

Ettemaksetagatised

Kui on vaja ettemaksetagatist, sätestatakse see toetuslepingus (*andmelehe 4. punkt*). Summa määratletakse toetuse ettevalmistamise ajal ja see on tavaliselt võrdne teie toetuse ettemaksega või sellest väiksem.

Tagatis peaks olema eurodes ja selle peaks väljastama ELi liikmesriigis asutatud tunnustatud pank/finantseerimisasutus. Kui olete asutatud kolmandas riigis ja soovite anda oma riigi panga/finantseerimisasutuse garantii, võtke meiega ühendust (see võib olla erandkorras aktsepteeritav, kui see pakub samaväärset tagatist).

Pangakontodel blokeeritud summasid EI aktsepteerita finantstagatistena.

Ettemaksetagatised EI OLE ametlikult seotud üksikute konsortsiumi liikmetega, mis tähendab, et teil on vabadus korraldada, kuidas anda tagatise summat (*ühe või mitme toetusesaaja poolt, kogusumma või mitme tagatise eest, asjaomase toetusesaaja või teise toetusesaaja poolt jne*). Oluline on aga see, et nõutud summa oleks kaetud ja et tagatis(ed) saadetakse meile õigel ajal ettemakse tegemiseks (skaneeritud koopia portaali kaudu JA posti teel).

Kui meiega on kokku lepitud, võib pangatagatise asendada kolmanda isiku tagatisega.

Tagatis vabastatakse toetuse lõppemisel toetuslepingus sätestatud tingimuste alusel.

Tõendid

Olenevalt tegevuse liigist, toetussumma suurusest ja toetusesaajate liigist võidakse teilt nõuda mitmesuguste tõendite esitamist. Iga tõendi liigid, ajakava ja künnised määratletakse toetuslepingus (*andmelehe 4. punkt ja artikkel 24*).

Vastutuskord tagasinõudmise korral

Vastutuskord tagasinõudmiste korral on kindlaks määratud toetuslepingus (*andmelehe 4.4. punkt ja artikkel 22*).

Toetusesaajate jaoks on see üks järgmistest:

- piiratud solidaarne vastutus, millel on individuaalsed ülemmäärad – *iga toetusesaaja vastutab oma maksimaalse toetussumma ulatuses*

- tingimusteta ühine ja solidaarne vastutus – *iga toetussaaja kuni tegevuse maksimaalse toetussummani*
- või
- individuaalne finantsvastutus – *iga toetusesaaja vastutab ainult oma võlgade eest.*

Peale selle võib toetust andev asutus nõuda seotud üksuste (koos toetusesaajaga) solidaarset vastutust.

Projekti rakendamise sätted

Intellektuaalomandi õigusi käsitlevad eeskirjad: *vt näidistoetuslepingut (artikkel 16 ja lisa 5)*:

- tulemuste kasutamise õigused: jah

Rahastamisest teavitamine, selle levitamine ja nähtavus: *vt näidistoetuslepingut (artikkel 17 ja lisa 5)*:

- teavitamise ja levitamise kava: ei (*ei kohaldata tehnilise abi projektidele*)
- täiendavad teavitamise ja levitamisega seotud tegevused: ei (*ei kohaldata tehnilise abi projektidele*)
- erilogod: jah

Konkreetsed eeskirjad tegevuse ellu viimiseks: *vt näidistoetuslepingut (artikkel 18 ja lisa 5)*:

- kestus: ei
- segarahastamistoimingute erieeskirjad: puudub

Muud eripärad

Ei kohaldu.

Mittevastavus ja lepingu rikkumine

Toetuslepingus (5. peatükk) on sätestatud meetmed, mida võime kohaldada lepingu rikkumise (ja muude mittevastavuste) korral.

- ① Lisateavet leiate [selgitustega toetuslepingust \(AGA\)](#).

11. Kuidas esitada taotlust

Kõik taotlused tuleb esitada otse veebis rahastus- ja hankeportaali elektroonilise taotlemise süsteemis. Paberkandjal taotlusi EI võeta vastu.

Taotluse esitamine toimub **kahes etapis**:

a) kasutajakonto loomine ja oma organisatsioon registreerimine

Taotlemise süsteemi (ainus võimalus taotlemiseks) kasutamiseks peavad osalejad [looma ELi sisselogimiseks konto](#).

Kui teil on ELi sisselogimise konto olemas, saate [oma organisatsiooni registreerida](#) osalejate registris. Pärast registreerimist saadetakse teile üheksakohaline osaleja tunnuscode.

b) esitage taotlus

Sisenege elektroonilisse taotlemise süsteemi jaotises [Search Funding & Tenders](#) (Otsi rahastust & pakkujaid) oleva lehe „Topic“ (Teema) kaudu (või taotlusvoorude puhul, mis saadeti kutsega, esitage taotlus kutsekirjas olnud lingi kaudu).

Esitage oma taotlus neljas osas järgnevalt:

- osa A sisaldab taotlejaga (tulevane koordineerija, toetusesaajad, seotud üksused ja seotud partnerid) seotud haldusalast teavet ja taotluse eelarve kokkuvõtet. Täitke see otse veebis;
- osa B (tegevuse kirjeldus) hõlmab taotluse tehnilist sisu. Laadige taotlemise süsteemist alla kohustuslik mall, täitke ära ja laadige üles PDF-failina;
- osa C sisaldab projekti kohta lisaandmeid ja see tuleb täita otse veebis;
- lisad (vt punkti 5). Laadige need üles PDF-failina (olenevalt kohtadest üks või mitu). Olenevalt faili tüübist on mõningatel juhtudel võimalik laadida üles Excel-vormingus faile.

Taotluses tuleb pidada kinni **lehekülgede arvu piirangust** (vt punkti 5), üleliigseid lehekülgi ei arvestata.

Dokumendid tuleb laadida üles taotlemise süsteemi **õigesse kategooriasse** vastasel juhul ei pruugita taotlust lugeda täielikuks ja see jäetakse vastu võtmata.

Taotlus tuleb esitada enne **taotlusvooru tähtaega** (vt punkti 4). Pärast seda tähtaega on süsteem suletud ja taotlusi ei saa enam esitada.

Pärast taotluse esitamist saadetakse teile **kinnitusega e-kiri** (mis sisaldab teie taotluse kuupäeva ja kellaaega). Kui teile kinnitusega e-kirja ei saadatud, siis see tähendab, et teie taotlust EI ole esitatud. Kui arvate, et see on tingitud taotlemise süsteemi rikkest, peaksite kohe esitama kaebuse [IT kasutajatoe veebivormi](#) kaudu, selgitades asjaolusid ja lisades taotluse koopia (ja võimaluse korral kuvatõmmised, et näidata, mis juhtus).

Protsesside ja menetluste üksikasju on kirjeldatud [veebipõhises juhendis](#). Veebipõhine kasutusjuhend sisaldab ka linke KKK-le ja üksikasjalikke juhiseid portaali elektroonilise teabevahetussüsteemi kohta.

12. Abiteave

Kui võimalik, **püüdke leida vastused oma küsimustele ise** siit dokumendist ja muudest dokumentidest (meil on piiratud ressursid otsepäringute käsitlemiseks):

- [veebipõhine kasutusjuhend](#)
- lehel „Topic“ (Teema) olevad KKK (käimasolevate taotlusvoorude korral konkreetse taotlusvooriga seotud küsimuste jaoks, ei kohaldu kutsega seotud tegevuse suhtes)
- [portaali KKK](#) (üldised küsimused).
- [strateegiliste loodus- ja integreeritud projektide KKK](#) (konkreetselt strateegilisi loodus- ja integreeritud projekte puudutavate küsimuste jaoks)
- [LIFE programmi infopäevad](#)

Palun külastage regulaarselt ka lehte „Topic“ (Teema), sest me kasutame seda taotlusvooru värskenduste avaldamiseks. (Kutsete korral võtame teiega taotlusvooru värskendamise korral otse ühendust).

Kontaktid

Üksikute, portaali taotlemise süsteemi kohta käivate küsimuste korral võtke palun ühendust [IT-kasutajatoega](#).

Küsimused, mis ei ole seotud IT valdkonnaga, tuleks saata järgmisele e-posti aadressile: [CINEA-LIFE- ENQUIRIES@ec.europa.eu](mailto:CINEA-LIFE-ENQUIRIES@ec.europa.eu).

 Palun:

- saatke oma küsimused hiljemalt 7 päeva enne esitamise tähtaega (*vt punkt 4*)
- viidake arusaadavalt taotlusvoorule ja teemale, millega on teie küsimus seotud (*vt esilehte*).

13. Oluline

OLULINE

- **Ärge oodake tähtaja lõpuni** – täitke oma taotlus aegsasti enne tähtaega, et vältida võimalikke viimase hetke **tehnilisi probleeme**. Viimasel hetkel tekkivate probleemide (*nt ülekoormus vms*) korral vastutate teie. Taotlusvooru tähtaegu EI saa pikendada.
- **Külastage** regulaarselt lehte „Topic“ (Teema). Avaldame seal taotlusvooru kohta uuendusi ja lisateavet (taotlusvooru ja teema värskendused).
- **Rahastus- ja hankeportaali elektroonilise taotlemise süsteem** – taotluse esitamisega nõustuvad kõik osalejad elektroonilise teabevahetuse portaali kasutamisega kooskõlas [portaali kasutustingimustega](#).
- **Registreerumine** – enne taotluse esitamist peavad kõik toetuse saajad, seotud üksused ja seotud partnerid olema registreeritud [osalejate registris](#). Taotlusvormil on kohustuslik osaleja tunnuskood (üks osaleja kohta).
- **Konsortsiumi rollid** – konsortsiumi moodustamisel mõelge organisatsioonidele, mis aitavad teil saavutada eesmäärke ja lahendada probleeme.

Rollid tuleks jaotada kooskõlas projektis osalemise tasemega. Peamised osalejad peaksid osalema **toetusesaajate** või **seotud üksustena**, teised üksused võivad osaleda seotud partneritena, alltöövõtjatena või mitterahalist panust andvate kolmandate isikutena. **Seotud partnerid** ja mitterahalist panust andvad kolmandad isikud peaksid kandma oma kulud ise (neist ei saa ELi rahastuse ametlikud saajad). **Allhanked** peaksid tavaliselt moodustama piiratud osa ja neid peaksid tegema kolmandad isikud (mitte üks toetusesaajatest / seotud üksustest). Allhanke kohta, mis moodustab enam kui 30% abikõlblikest kuludest, tuleb esitada taotluses põhjendus.

- **Koordineerija** – mitme toetusesaajaga toetuste korral osalevad toetusesaajad konsortsiumina (toetusesaajate rühmana). Nad peavad valima koordineerija, kes juhib ja koordineerib projekti ning esindab konsortsiumi suhtluses toetust andva asutusega. Ühe toetusesaajaga toetuste korral on ainus toetusesaaja automaatselt koordineerija.
- **Seotud üksused** – taotlejad võivad osaleda koos seotud üksustega (st toetusesaajaga seotud üksused, kes osalevad tegevuses toetusesaajatega sarnaste õiguste ja kohustustega, kuid kes ei allkirjasta toetust ega saa seetõttu ise toetusesaajateks). Nad saavad osa toetusrahast ja peavad seetõttu vastama kõikidele taotlusvooru tingimustele ja olema valideeritud (täpselt nagu toetusesaajad), kuid neid ei arvesta konsortsiumi koosseisu minimaalsete abikõlblikkuse kriteeriumide hulka (kui neid on).
- **Seotud partnerid** – taotlejad võivad osaleda koos seotud partneritega (st partnerorganisatsioonidega, kes osalevad tegevuses, kuid kellel puudub õigus saada toetust). Nemad osalevad rahastuseta ja seega ei ole vaja neid valideerida.
- **Konsortsiumi leping** – praktilistel ja õiguslikel põhjustel on soovitatav kehtestada sisekord, mis võimaldab toime tulla erandlike või ettenägematute asjaoludega (alati, isegi kui see ei ole toetuslepingu järgi kohustuslik). Konsortsiumi leping annab ka võimaluse jagada toetusraha ümber oma konsortsiumisiseste põhimõtete ja parameetrite järgi (näiteks võib üks toetusesaaja määrata oma toetusraha teisele toetusesaajale). Seega võimaldab konsortsiumi leping kohandada ELi toetust konsortsiumi vajaduste järgi ning aidata teid kaitsta vaidluste korral.

- **Projekti tasakaalustatud eelarve** – toetustaotlustega tuleb tagada projekti tasakaalustatud eelarve ja projekti eduka rakendamise piisavad muud vahendid (*nt omaosalus, tegevusest saadav tulu, kolmandate isikute rahaline osalus jne*). Kui teie hinnangulised kulud ei ole abikõlblikud (sealhulgas kui need on liigsed), võidakse teil paluda neid vähendada.
- **Kasumi taotlemist keelav eeskiri** – toetused EI tohi toota kasumit (st tulude ülejääk + ELi toetus kuludele). Seda kontrollitakse projekti lõpus.
- **Topeltrahastamise vältimine** – topeltrahastamine ELi eelarvest on rangelt keelatud (v.a ELi koostoimega seotud tegevuse raames). Väljaspool sellist koostoimega seotud tegevust võib iga tegevus saada ELi eelarvest ainult ÜHE toetuse ja kuluartikleid EI tohi deklareerida kahe eri ELi tegevuse jaoks.
- **Lõpetatud/poleliolevad projektid** – taotlused projektide kohta, mis on juba lõpetatud, lükatakse tagasi; taotlused projektide kohta, millega on juba alustatud, hinnatakse juhtumipõhiselt (sellisel juhul ei hüvitata selliste projektide kulusid, mis toimusid enne toetuslepingu alguskuupäeva / taotluse esitamist).
- **Kombineerimine ELi tegevustoetustega** – kombineerimine ELi tegevustoetustega on võimalik, kui projekt jääb tegevustoetuse tööprogrammist välja ja tagate, et kuluartiklid on raamatupidamises selgelt eraldatud ja EI OLE deklareeritud kaks korda (*vt [selgitustega näidistoetuslepingu artiklit 6 lõike 2 punkti E](#)*).
- **Mitu taotlust** – taotlejad võivad sama taotlusvooru raames esitada eri projektide kohta mitu taotlust (ja saada nende jaoks rahalisi vahendeid). Organisatsioonid võivad osaleda mitmes taotluses.

KUID: kui *väga sarnaste* projektide kohta esitatakse mitu taotlust, võetakse vastu ainult üks taotlus, mida hinnatakse; taotlejatel palutakse üks neist tagasi võtta (või see lükatakse tagasi).
- **Uuesti esitamine** – taotlusi võib muuta ja uuesti esitada kuni esitamise tähtajani.
- **Tagasilükkamine** – taotluse esitamisega nõustuvad kõik taotlejad käesolevas taotlusvooru dokumendis (ja selles viidatud dokumentides) esitatud taotlusvooru tingimustega. Kõigile taotlusvooru tingimustele mittevastavad taotlused **lükatakse tagasi**. See kehtib ka taotluse esitajate suhtes: kõik taotlejad peavad vastama kriteeriumitele. Kui mõni neist ei vasta, tuleb ta asendada või kogu taotlus lükatakse tagasi.
- **Tühistamine** – võib esineda asjaolusid, mille tõttu taotlusvoor tuleb tühistada. Sellisel juhul teavitatakse teid taotlusvooru või teema uuenduse kaudu. Pange tähele, et tühistamise korral puudub õigus saada hüvitist.
- **Keel** – taotluse saab esitada mis tahes ELi ametlikus keeles (projekti kokkuvõtte peaks aga alati olema vormistatud inglise keeles). Tõhususe huvides soovitame tungivalt esitada kogu avaldus ingliskeelsena.

- **Läbipaistvus** – kooskõlas [ELi finantsmääruse](#) artikliga 38 avaldatakse teave antud ELi toetuste kohta igal aastal [Europa veebilehel](#).

See hõlmab järgmist:

- toetuse saaja nimed
- toetuse saaja aadressid
- eesmärk, milleks toetus anti
- maksimaalne antud summa.

Erandjuhtudel võidakse avaldamisest loobuda (piisavalt ja nõuetekohaselt põhjendatud taotluse alusel), kui tekib oht, et avalikustamine võib ohustada teie ELi põhiõiguste hartas sätestatud õigusi ja kohustusi või kahjustada teie ärihuve.

- **Andmekaitse** – käesoleva taotlusvooruga raames taotluse esitamine hõlmab isikuandmete kogumist, kasutamist ja töötlemist. Andmeid töödeldakse kooskõlas kohaldatava õigusraamistikuga. Neid töödeldakse üksnes teie taotluse hindamiseks, toetuse hilisemaks haldamiseks ja vajaduse korral programmi seireks, hindamiseks ja suhtluseks. Üksikasju selgitatakse [Rahastus- ja hankeportaali privaatsusavalduses](#).